

Јасмина Бајо
Културни центар
Никола Ђурковић, Котор
Градска библиотека и читаоница

026/027:316.722
<https://doi.org/10.18485/melissa.2017.16.1.ch14>

ТРАНСКУЛТУРАЛНОСТ И ЈАВНЕ БИБЛИОТЕКЕ: СТУДИЈА СЛУЧАЈА – ПРОЈЕКАТ *ДУБРОВНИК И КОТОР – ГРАДОВИ И КЊИГЕ*

Сажетак

У овом раду представићемо пројекат *Дубровник и Котор – Градови и књиге* као примјер транскултуралне сарадње јавних библиотека Дубровника (Хрватска) и Котора (Црна Гора). Кроз активности на реализацији овог пројекта, кроз личне контакте, едукацију, промоције и сусрете библиотекара, стручњака, књижевника, издавача, студената умјетничких студија, теоретичара умјетности и књижевности омогућили смо размјену искустава и знања, увида у културно, научно и књижевно наслеђе и савремено стваралаштво које се чува и настаје у Дубровнику и у Хрватској, у Котору и Црној Гори.

Кључне ријечи: транскултуралност, јавне библиотеке, културна разноликост, пројекат, Дубровник, Котор

1. ТРАНСКУЛТУРАЛНОСТ И ЈАВНЕ БИБЛИОТЕКЕ

Савремена јавна библиотека као *најшира и најдемократскија* (Небесни, Шваб 2002) јавна установа значајно доприноси подизању квалитета живота локалне заједнице. С обзиром на то да локалне средине у данашњем добу карактерише изузетна културна разноликост, његовање и развијање вишеструких културних веза један је од основних задатака јавних библиотека. Транскултуралност се у том смислу не јавља као идеологија, већ као продукт и захтјев савременог времена. Традиционални концепти културе као што су мултикултуралност и интеркултуралност не могу се примијенити на садашње стање, јер схватање културе као хомогене и одвојене форме, сфере

или острва, не одговара реалности, а у исто вријеме је и опасно, јер је подложно ширењу шовинизма и културног сепаративизма. Волфанг Велш истиче да смо сви ми *културни хибриди* (Велш 2001: 78) и да је транскултуралност форма културе која највише одговара данашњој слици свијета, јер *културе де факто више немају претпостављену форму хомогености и одвојености, већ их до сржи обележавају мешање и прожимање*. (Велш 2001:75) Савремена јавна библиотека треба својим дјеловањем да утиче на промоцију и популаризацију културне разноликости, као и да поспјешује сарадњу и прожимање различитих културних утицаја у својој локалној средини, а и шире.

2. ПРОЈЕКАТ ДУБРОВНИК И КОТОР – ГРАДОВИ И КЊИГЕ

Градска библиотека и читаоница Котор с Дубровачким књижницама (и с партнерима: НВО „Простори“ из Подгорице и огранком Матице хрватске у Дубровнику) током 2010. године реализовала је пројекат *Дубровник и Котор – Градови и књиге*. Грант у износу од по 75.000€ за обје стране добијен је из средстава које је Европска заједница определијелила за прекогранични програм Хрватска – Црна Гора у оквиру инструмената за претприступну подршку (IPA)/Cross-border programme Croatia – Montenegro under the Instrument for Pre-Accession Assistance (IPA) Component II, allocations for 2007. and 2008).

3. РЕЛЕВАНТНОСТ ПРОЈЕКТА

Потенцијале за сарадњу на пројекту *Дубровник и Котор – Градови и књиге* нашли смо у историји и традицији два најстарија града на овом дијелу Медитерана, њиховим историјским везама и утицајима који су трајали током више од једног миленијума. Дубровник и Котор су најстарије урбане цјелине које имају историјски континуитет до данас. Оба града су под заштитом УНЕСКО-а и представљају пријестонице љетњег туризма, имају дуге и различите традиције љетњих фестивала. Дубровачке љетње игре су најзначајнија култур-

на љетња манифестација у Хрватској, док је *Котор Арт* најзначајнија културна љетња манифестација у Црној Гори.

Традиција оба града настала је под интензивним утицајем Венеције, Византије, Француске, Аустроугарске монархије. Словенски народи из залеђа Дубровника и Котора временом су усвојили и њихову јединствену градску културу и традицију. Посебно вриједни рукописи, као значајно научно и духовно насљеђе, сачувани су у Дубровачким књижницама у Дубровнику и у Градској библиотеци и читаоници у Котору.

Политичке околности почетком деведесетих година оставиле су дубоке трагове и раздвојиле становништво Дубровника и Котора, које је било повезано породичним везама и вјековима дугом културном и привредном сарадњом. Након оживљавања међудржавне границе Хрватска – Црна Гора, петнаестак година касније, ипак није било међусобне сарадње на нивоу институција културе и образовања. Веома скромна је била стручна размјена знања и контаката људи које се баве културом и образовањем, док је културно тржиште било затворено. Издавачи из Хрватске скоро нису били доступни на тржишту у Црној Гори, а црногорски издавачи нису били заступљени у књижарама у Хрватској. Јавне библиотеке у Дубровнику и Котору у свом фонду нису имале књиге које су штампане у Црној Гори, односно Хрватској. Млади и образовани људи који су рођени непосредно прије рата или касније, нису познавали наслијеђе градова с друге стране границе, нити савремено књижевно или умјетничко стваралаштво.¹

4. АКТИВНОСТИ И РЕЗУЛТАТИ ПРОЈЕКТА.

4.1. АКТИВНОСТ 1: Постављање веб-сајтова

Проблеми који у прекограничном простору постоје услијед недостатка информација о културном насљеђу и савременом ства-

1 Према Ђукић, Варја(2009): Grant Application Form (IPA)/Cross-border programme Croatia – Montenegro under the Instrument for Pre-Accession Assistance (IPA) Component II, allocations for 2007. and 2008, Котор, 2009.

ралаштву, једним дијелом су ријешени постављањем квалитетних веб-презентација: прве презентације Градске библиотеке и читаонице у Котору и унапријеђене презентације за Дубровачке књижнице, на којима је омогућена и интерактивна комуникација. Начином презентације књижних фондова библиотека и линковима који су постављени на сајтовима библиотека, постављањем публикација с дјелима хрватских и црногорских аутора на веб-презентацијама свих партнера у пројекту указано је и на потребу сталне комуникације и размјене информација о културном наслеђу и књижевном стваралаштву. Веб-сајт www.bibliotekakotor.me је у функцији од фебруара 2011, а у функцији су и веб-сајтови Дубровачких књижница www.dkd.hr и Матице Хрватске – огранак Дубровник www.matica-hrvatska-dubrovnik.com. Ови сајтови представљају својеврстан свеобухватан и прецизан водич за упућивање на стваралаштво и међусобну сарадњу у домену књижевности између Дубровника и Котора.

4.2. АКТИВНОСТ 2: Набавка књига хрватских издавача

Књижни фонд јавне библиотеке у Котору обogaћен је са 650 публикација најактуелнијих наслова хрватских издавача, док је фонд Дубровачких књижница обogaћен са 739 публикација актуелних наслова црногорских издавача. Овом набавком књижни фондови у Котору и Дубровнику допуњени су насловима издавача који до овог пројекта нису били заступљени у јавним библиотекама у Црној Гори и Хрватској. Како је тржиште књига и издавача у ове двије земље раздвојено, дистрибуција књига слаба, готово незнатна, набавка књига црногорских и хрватских издавача за ове двије библиотеке имала је дугорочне ефекте и представљала је значајан културни догађај.

4.3. АКТИВНОСТ 3: Организовање три заједничка семинара за библиотекарe

Предавања за библиотекарe су организована током интензивних консултација на редовним састанцима пројектног тима, а предавачи су изабрани уз консултацију Центра за стручно усавршавања књижничара у Републици Хрватској.

Први стручни семинар за библиотекаре одржала је проф. Александра Хорват 7. 4. 2011. године у Дубровнику, на тему *Књижнице и књижничари на почетку тисућљећа*.

Други стручни семинар за библиотекаре на тему *Градови и књиге у дигиталном окружју: Зоне контакта у пограничју* одржала је у Дубровнику проф. др Марија Далбело с америчког Рутгерс универзитета 8. јуна 2011. године.

Трећи стручни семинар за библиотекаре на тему *Промјене: корисници – књижнице– услуге: Еволуција и револуција у корисничким услугама у књижницама по свијету* одржао је проф. др. Тефко Сарачевић, такође с Рутгерс универзитета, у Котору 28. јуна 2011. године.

Семинарима су присуствовали библиотекари из Дубровачко-неретвљанске жупаније, као и библиотекари Националне библиотеке „Ђурђе Црнојевић“ са Цетиња, Универзитетске библиотеке из Подгорице, високошколских библиотека с Универзитета Црне Горе, специјалних и школских библиотека из Црне Горе.

Заједничка предавања за библиотекаре су организована за стручно усавшавање и унапријеђивање основне дјелатности библиотека у Дубровачко-неретвљанској регији и Црној Гори. Омогућени су сусрети, размијена искуства и унапријеђивање пословања библиотека кроз усвајање и размјену знања. Ова пројектна активност је била веома значајна за преко 150 библиотекара из Црне Горе и Дубровачко-неретвљанске регије, јер су имали прилику да се упознају с најактуелнијим библиотечким сервисима у свијету, чиме су били у могућности да унапреде свој рад и сарађују с колегама у прекограничној регији.

Важност и вриједност нашег пројекта показује и чињеница да је предсједница Удружења библиотекара Црне Горе гђа Ружа Даниловић упутила писмо захвалности пројектном тиму у име библиотекара Црне Горе на организовању стручних семинара.

4.4. АКТИВНОСТ 4: Организовање шест промоција хрватских и црногорских аутора и издавача

Промоције аутора и издања хрватских и црногорских издавача у Дубровнику, Котору и на Цетињу организоване су како би се предста-

вили најзначајнији издавачки и књижевни подухвати који презентују културно наслеђе у међуграничној области. У духу транскултуралности овим промоцијама су се истакле заједничке и појединачне вриједности културног наслеђа и стваралаштва у регији.

Прва промоција је одржана 23. 2. 2011. у Дубровнику, гдје је своја издања представио Поморски музеј Црне Горе из Котора. У програму су учествовале директорица Поморског музеја Црне Горе из Котора мр Милева Пејаковић Вујошевић, проф. др Грацијела Чулић, Весна Чучић, равнатељица Дубровачких књижница и Ивана Бурђелез, предсједница Матице Хрватске у Дубровнику.

Друга промоција је одржана 17. 3. 2011. у Котору, гдје је најновија издања промовисала Матица Хрватска – огранак Дубровник. У програму су учествовали Ивана Бурђелез, предсједница Огранка, академик Луко Паљетак, професорица Ана Марија Паљетак, Весна Чучић, равнатељица Дубровачких књижница и Јасмина Бајо, в.д. руководитељка Градске библиотеке и читаонице Котор.

Трећа промоција је одржана 13. априла 2011. године у Националној библиотеци „Ђурђе Црнојевић“ на Цетињу гдје је издавачку дјелатност представио Завод за повијесне знаности ХАЗУ у Дубровнику. Госте су поздравиле Јелена Ђуровић, директорица Националне библиотеке „Ђурђе Црнојевић“ и Јасмина Бајо, в. д. руководитељка Градске библиотеке и читаонице Котор, а учествовали су: др Ненад Векарић, др Славица Стојан, др Весна Мијовић, Стане Першин и Ивана Лазаревић.

Четврта промоција издавачке дјелатности *Бокелске морнарице* из Котора и поезије пјесникиње Дубравке Јовановић одржана је 26. маја 2011. године у Дубровнику. На промоцији су учествовали: адмирал Бокелске морнарице др Милош Милошевић, мр Весна Вичевић, Славко Мандић и Дубравка Јовановић.

Пета промоција је одржана 22. септембра 2011. године у Дубровнику, гдје је промовисана књига поезије *Тајанства* пјесникиње Маје Перфиљеве и новија издања НИП „Госпа од Шкрпјела“ из Пераста. На промоцији су учествовали: Весна Чучућ, равнатељица Дубровачких књижница, дон Срећко Мајић, жупник Пераста, Миомир Марош, уредник и водитељ на РТЦГ и пјесникиња Маја Перфиљева.

Шеста промоција је одржана 25. 10. 2011. године у Катедрали Светог Трипуна у Котору, гдје је представљено факсимилно издање *Дубровачког Мисала* из XII вијека у издању Дубровачких књижница. На промоцији су учествовали: музиколог дон Михо Демовић, музиколошкиња Илеана Гразио, Весна Чучић, равнатељица Дубровачких књижница, Јасмина Бајо, в.д. руководитељка Градске библиотеке и читаонице Котор.

Промоције организоване у Црној Гори (двје у Котору и једна на Цетињу) биле су својеврстан ексклузивитет, јер је црногорска публика имала прилику да се упозна с најактуелнијим публикацијама еминентних хрватских издавача, који своја издања до сада или нису представљали у Црној Гори или су тек други пут били у Црној Гори (Матица Хрватска – огранак Дубровник, Завод за повијесне знаности ХАЗУ Дубровник, Дубровачке књижнице). Промоције су организоване у читаоницама библиотека и јавним просторима градова гдје је присуствовао велики број грађана.

Успостављени су нови стандарди у културној и научној сарадњи у прекограничном региону, који су утицали на већу повезаност међу грађанима прекограничне регије.

4.5. АКТИВНОСТ 5: Организовање радионице за студенте АДУ Загреб и ФДУ Цетиње *Стари градови – театар на отвореном у Котору*

Радионица *Стари градови-театар на отвореном* је била предвиђена за студенте АДУ Загреб, Хрватска и ФДУ Цетиње, Црна Гора. Основна идеја је била да студенте одсјека за позоришну режију, глуму, драматургију и продукцију подстакне на рано размишљање о томе какве посебности, предности и околности у инсценацији, игри глумца, драматизацији и продукцији позоришне представе нуде отворени простори у градовима какви су Котор и Дубровник.

Програми студија на већини студијских група усмјерени су на размишљање о инсценацијама и игри у сцени - кутији. Искусством се тек, у посебним продукцијским условима какви су фестивали Дубровачке љетње игре, *КоторАрт*, *Град театар* Будва и други откривају

могућности и дражи аутентичних амбијената који су знаковитији од неких сценографских рјешења. Глумачка игра на отвореном такође се разликује. Отворени простори у градовима нуде низ слојева који утичу на перцепцију публике. Шта се добија, мијења, губи, каква су искуства редитеља, драматурга, глумаца и сценографа... Нека од ових питања и подстицаја за тражење одговора на њих донијела је радионица *Стари градови – театар на отвореном*.

Један од непланираних, али веома значајних добити ове пројектне активности је и значајно повезивање, упознавање и размјена знања студената учесника радионице из Загреба и Цетиња.

Предавачи су били: Стеван Копривица, драмски писац и професор на ФДУ (Цетиње), Јанко Љумовић, тадашњи директор ЦНП-а Подгорица, Ивица Кунчевић, редитељ, изванредни професор АДУ Загреб и Марин Гоце, сценограф Казалишта „Марин Држић“ у Дубровнику и изванредни професор на Умјетничкој академији у Сплиту. На радионици је учествовало шеснаест студената с АДУ из Загреба и ФДУ са Цетиња.²

4.6. АКТИВНОСТ 6: Избор дјела, припрема и штампање три публикације

Пројектни тим је изабрао чланове редакције из Хрватске и Црне Горе на основу стручног знања из области књижевне теорије и стваралаштва, професионалног реномеа и доброг познавања црногорске и хрватске књижевности. Чланови редакције из Хрватске су били књижевник академик Луко Паљетак, књижевник академик Тонко Мароевић и театролошкиња др Лада Чале Фелдман, а из Црне Горе, драмски писац Љубомир Ђурковић, књижевник Андреј Николаидис и књижевник Александар Бечановић. На редовним састанцима у Дубровнику чланови редакције су радили на избору аутора чија дјела ће се објавити, затим на избору самих дјела, редактури, лектури и коректури. Редовна комуникација је омогућила правилан и репрезента-

2 Према Ђукић, Варја(2009), Grant Application Form (IPA)/Cross-border programme Croatia – Montenegro under the Instrument for Pre-Accession Assistance (IPA) Component II, allocations for 2007. and 2008, Котор, необјављено

тиван избор аутоских дјела, као и високи квалитет публикација, које су један од најзначајнијих производа пројекта.

Објављене су три публикације изабраних дјела савремене хрватске и црногорске поезије, прозе и драме.

Прва објављена публикација, *Свијећа испод гласа, избор из хрватске и црногорске поезије*, садржи 244 стране; на 120 страна је представљена црногорска поезија, а на 124 хрватска. Чланови Редакције (академик Тонко Мароевић с хрватске и Александар Бечановић са црногорске стране) изабрали су по десет аутора, који су с по десет пјесама ушли у овај избор.

Сљедећи аутори и њихова дјела су дио ове публикације: Круно Квин (*Natura morta; Сонет госпара Влаха Двојновића Крепусколара; Бијели кров; Грчко доба; Трогирски ноктурно; Мјесечар; Сиромах младић; Рељеф са салонитанског саркофага; Море морнара; [Дописнице с Пага]*), Весна Парун (*Мати човјекова; Да си близу; Пред морем, као пред смрћу, немам тајне; Ноћни разговор с притајеним бојама земље; Птица; Бакља; Молитва човјека који је изгорио спашавајући пчеле; Мрвица мистике; Захвалност; У предвечерје мира*), Иван Сламинг (*На брзу руку скупљено друштванце; Убили су га циглама; Ради се о том да зауставим коња; Носталгија останка II; Лимб; A Roma alla romana; Хрватски пјесници; Буколичном, тријезном читаоцу; Слага Гундуо о прошастју; Релативно наопако*), Весна Крмпотић (*Глас воде у ријеци; Многоструки живот; Credo; Велики горски пламен; Дјетету у утроби; Не тражи Ме ако ти је до тебе; Насмијем се свим смијесима; Једновита многост; На крају двоговора; Имао сам један лист*), Дубравко Шкурла (*Неспокојан због коњаника; Написао сам ријеч и она поцрни; Двије обале; Љубавници; Даровани; Кавез; Пола сата пред смрт; Ноћна пјесма; Голи гласови; Игра богова*), Данијел Драгојевић (*У најкраћем свијету; Свијећа испод гласа; На примјер; На бјелини; Звијезда Мозартове године; У колодворској чекаоници; Локрум; Узао; Једном кад; Поглед*), Милан Милишић (*Горњи Коно; Између мене и мора нека не буде; Црта; Нулти оток; Вишак Колочепа; Додирујући тјемена дјеце у пролазу; Прва ноћ у невидљивој кући; Слободно мјесто за Песоиним столом; Зрно из нара; Ријечи молитве и ријечи пјесме*), Луко Паљетак

(Најближи конач свијета; Љубичасте кише; Сва повијест; Пјесма маленог; Бијели квадратић; Лабудови, Поплава; Сламчица; Разгледница; Столица), Јакша Фиаменго ([*то море што ме спаја с неким другим морем*]; [*отварам прозор*]; *Вечера у оку*; *Ос*; *Опетовано море*; *Средоземни*; *Љестве Јаковљеве*; *Овјера бескраја*; *Пут у средиште отока*; *Ардур*), Гордана Бенић (*Јара*; *Приземљена дуга*; *Угашени свјетионик*; *Laterna magica*; *Картографске замке*; *Paria iluminista*; *Невидљивци*; *Маглени анђели*; *Лутајући у амбијенту руна синтесајзери...*; *И анђели се у кошмарним сновима хране...*), Младен Ломпар (*Чамовање*; [*Нас није прихватала*]; *Дан позног љета*; *То наилази тишина*; *Нарцис*; *Хроника растројства*; *Кајање*; *Несаница*; *Меланхолија*; [*То што записујем*]), Љубомир Ђурковић (*Подјела улога*; *Russy*; *Кућа*; *Огледало, јутарња невјерица*; *Напољу сјеверац у напрслинама града цвили*; *Директан пренос узашашћа*; *Кутија*; *И похитај, вели*; *Ипак, нешто се помјера*; *Као што срцу пристоји*), Милорад Поповић (*Неподношљива лакоћа постојања*; *Душе наше путују*; *Несаница*; *Истјеривачи духова*; *Цару цареву*; *Видео сам: ти ходиш*; *Преображења*; *Гдје сам скренуо*; *Рембо*; *Јаков у Његошевом парку*), Небојша Никчевић (*Хајде да посматрамо свијет као цјелину*; *Дисање*; *Ти*; *Сачекај*; *Усамљеност*; *Будућност*; *М.*; *Значење*; *Меланхолија раста*; *Синопис*), Балша Брковић (*Свети Павле*; *Ноћ у којој су коњи јели брескве*; *Јесен*; *Голотиња*; *Смрт и рођено у истом*; *Машина човјек*; *Ерilogue*; *Кирка*; *Соледад*; *Зачарати свијет*), Александар Бечановић (*Прихват*; *Застој*; *Carmilla: Готска пјесма*; *Man's favorite sport?*; *Указ*; *L'azur*; *Сваки зарез*; *И све је наједном ту*; *Прва страница*; *На маргинама се скупља снијег*), Павле Горановић (*Одмотавање текста*; *Ћутање*; *Велико спремање*; *Дар за простор*; *Нови сусрет*; *Регина Олсен*; *Имена чежње, женско име*; *... Језици оскудни*; *La tristezza*; *Како миришу књиге*), Јелена Нелевић (*FAQ*; *Данас*; *Одоздо*; *Кад сам одлучила*; *Величине*; *Феминист*; *Прво лице*; *Разговор*; *Стоп*; *PS*), Сања Мартиновић (*Ласап и Curtis у популарној култури*; [*Све је статично*]; *Post scriptum*; *Верона*; [*Мандарине су биле у здјели*]; *Меланхолија*; *Сваки дан*; *Страх од отвореног простора*; *Перспектива*; *Повратак*), Драгана Трипковић (*Курве и умјетници*; *Мотивација*; *У времену*; *Лутке*; *Сусрет*; *Јутарња магла*; *Децембар*; *У сусрет једном лешу*; *Људи долазе са свих страна*; *Седам*).

Друга објављена публикација, *Доста је било приче, избор из хрватске и црногорске прозе*, садржи 232 стране, 124 стране црногорске прозе и 108 страна хрватске прозе. Чланови редакције (академик Луко Паљетак, с хрватске и Андреј Николаидис, са црногорске стране) изабрали су по десет аутора с обје стране који су ушли у овај избор.

То су: Вјекослав Калџић (*Гост*), Петар Шегедин (*Дан*), Слободан Новак (*Даље треба мислити*), Живко Јеличић (*Љепотан*), Иван Аралица (*Смоква*), Ета Рехак (*Како се Ливија опраштала од живота*), Феђа Шеховић (*Миховилова молитва*), Звонимир Буљевић (*Једног понедељка*), Тончи Петрасов Маровић (*Оток Хаику*), Раде Јарак (*Чудо на отоку*), Сретен Асановић (*Глухо*), Марко Вешовић (*Мајчино страховање*), Музафер Чауши (*Dark Waltz*), Балша Брковић (*Прича о Берлинском кругу*), Александар Бечановић (*Црно море*), Андреј Николаидис (*Месар*), Ратко Радуновић (*Жена која скупља пољупце*), Огњен Спахић (*Зимска потрага*), Владимир Војиновић (*Икона*), Илија Ђуровић (*Мислите на уста која храните и добро ударајте*).

Трећа објављена публикација, *Послије Хамлета, избор из хрватске и црногорске драме*, садржи 608 страна, на 264 стране је представљена црногорска драма а на 344 хрватска. Чланови редакције (др Лада Фелдман Чале с хрватске и Љубомир Ђурковић са црногорске стране) изабрали су по пет аутора који су ушли у овај избор.

Сљедећи аутори и њихова дјела су дио ове публикације: Иво Војновић (*Пролог ненаписане драме*), Тахир Мујичић, Борис Сенкер и Нино Шкрабе (*Новела од странца*), Слободан Шнајдер (*Думанске тишине*), Луко Паљетак (*Послије Хамлета*), Давор Мојаш (*Дубровачки триптихон*), Миодраг Караџић (*Јеси ли то дош'о да ме видиш*), Игор Бојовић (*Извањац*), Радмила Војводић (*Монтенегрини*), Љубомир Ђурковић (*Отпад*), Жељко Стањевић (*Сањиви нагон*), Наташа Нелевић (*Јаја, женски полилог*).

4.7. АКТИВНОСТ 7: Заједничке промоције три публикације

Организовано је шест промоција у Дубровнику и Котору током октобра и новембра 2011. године.

Публикација *Свијећа испод гласа, избор из хрватске и црногорске поезије* промовисана је 17. октобра 2011. године у Дубровнику и 18. октобра у Котору. На промоцијама у Дубровнику и Котору о књизи су говорили: Тонко Мароевић, хрватски књижевник и академик, Александар Бечановић, црногорски књижевник, Весна Крмпотић, хрватска пјесникиња, Јакша Фиаменго, хрватски пјесник, Луко Паљетак, хрватски књижевник и академик, Љубомир Ђурковић, црногорски драмски писац и пјесник, Јелена Нелевић, црногорска пјесникиња, Младен Ломпар, црногорски пјесник, Весна Чучић, равнатељица Дубровачких књижница у Дубровнику, Варја Ђукић, ивент менаџерка НВО „Простори“ из Подгорице и Јасмина Бајо, в. д. руководитељка Градске библиотеке и читаонице Котор.

Публикација *Доста је било приче, избор из хрватске и црногорске прозе* промовисана је 4. новембра у Дубровнику и 5. октобра у Котору. На промоцијама у Дубровнику и Котору о књизи су говорили црногорски и хрватски аутори: Андреј Николаидис, један од уредника, Феђа Шеховић, Раде Јарак, Музафер Чауши и Илија Ђуровић, као и Весна Чучић, равнатељица Дубровачких књижница у Дубровнику, Варја Ђукић, ивент менаџерка пројекта НВО „Простори“ из Подгорице и Јасмина Бајо, в. д. руководитељка Градске библиотеке и читаонице Котор.

Публикација *Послије Хамлета, избор из хрватске и црногорске драме* представљена је 17. новембра у Дубровнику и 18. новембра у Котору. На обје промоције о књизи су говорили црногорски и хрватски аутори: Луко Паљетак, књижевник академик, Тонко Мароевић, књижевник академик, Давор Мојаш, хрватски драмски писац, Љубомир Ђурковић, један од уредника, Игор Бојовић, црногорски драмски писац и Наташа Нелевић, црногорска драмска списатељица, Глорија Шолетић, драмска умјетница, као и Весна Чучић и Варја Ђукић, Ивана Бурђелез и Јасмина Бајо

4.8. АКТИВНОСТ 8: Дистрибуција публикација

Седамдесет библиотека у Црној Гори и седамдесет библиотека у Дубравачко-неретвљанској жупанији добиле су ове публикације.

5. ТРАНСКУЛТУРАЛНОСТ ПРОЈЕКТА

Кроз активности на реализацији заједничког пројекта *Дубровник и Котор – Градови и књиге* Дубровачке њижнице, Градска библиотека и читаоница Котор и њихови партнери НВО „Простори“ и огранак Матице хрватске у Дубровнику, успоставиле су редовну размијену информација о библиотечком фонду. Кроз личне контакте, едукацију, промоције и сусрете библиотекара, стручњака, књижевника, издавача, студената умјетничких студија, теоретичара умјетности и књижевности омогућили смо размијену искустава и знања, увида у културно, научно и књижевно наслеђе и савремено стваралаштво које се чува и настаје у Дубровнику и у Хрватској, у Котору и Црној Гори. У исто вријеме, за стручне и јавне раднике и грађанство, образовну популацију прекограничној регији и у Хрватској и Црној Гори презентовали смо модел неопходне сарадње ради унапређивања социоекономских прилика у региону.

Наше примарне циљне групе су биле образовна и стручна јавност (ученици, студенти, предавачи, стручњаци у разним областима, књижевници, теоретичари), чланови асоцијација и удружења националних мањина, грађана, издавачи у прекограничном простору и шире, публика у институцијама културе и читаоци у библиотекама. Пројекат је кроз различите активности и медијско присуство досегнуо и најширу културну јавност. Бенефиције које су остале након реализације пројекта за наше циљне групе су: успостављање редовне размјене информација и знања о културним, стваралачким и научним ресурсима, институцијама и појединцима; комуникација на квалитативно вишем нивоу међу људима, институцијама и организацијама које се баве чувањем и презентацијом културног наслеђа, савременог стваралаштва и образовањем. Крајња добробит је међу младим људима, који имају интерес за квалитетан живот и добру комуникацију у оквиру грађанске и мултинационалне заједнице.

Овим пројектом жељели смо да створимо пречицу за размјену информација и знања за образовну популацију у прекограничном простору, али и за најшири круг корисника који имају могућности и знања да користе савремену технологију у комуникацији. Кроз

анимирање и ангажовање стручњака, предавача, књижевних ствара- лаца и теоретичара унаприједили смо комуникацију на вишем нивоу и омогућили увид у књижевну и научну заоставштину и савремене токове књижевног стваралаштва у Хрватској и Црној Гори.

Нашим партнерством и сарадњом на пројекту ојачали смо капа- цитете сопствених организација и институција и успоставили до тада непостојеће облике сарадње и комуникације на различитом институ- ционалном и организационом нивоу, а, уз то, ангажовали смо и вели- ки број сарадника и стручњака у циљу анимирања најшире јавности у Дубровнику и Котору, Хрватској и Црној Гори, за интензивирање сарадње, размјену људи, добара и знања и за презентовање сопстве- ног стваралаштва грађанима који живе у прекограничном подручју, али и грађанима у ширем региону.

ЗАКЉУЧАК. Пројекат *Дубровник и Котор – Градови и књиге* представљао је за стручне раднике и грађанство, образовну популацију у прекограничној регији у Хрватској и Црној Гори мо- дел успјешне транскултуралне сарадње. Оваква врста кооперације између партнера из двије државе управо резултира подизањем свијести грађана о важности сарадње посленика из обије државе, о култури и њеним судионцима у другој држави, а за крајњи циљ има проширење подручја дјеловања и стварања својеврсног културног простора који ће у одређеном домену бити заједнички.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА

- Брофи, Питер. *Библиотеке у двадесет првом веку: нове услуге за информационо доба*. Београд: Clío, 2005.
- Ђукић, Варја. *Grant Application Form (IPA)/Cross-border programme Croatia – Montenegro under the Instrument for Pre-Accession Assistance (IPA) Component II, allocations for 2007. and 2008.* Котор, 2009. Необјављено.
- Небесну,Татјана и Мира Швоб. „Изградња књижне збирке у народним књижницама“. Алемка Белан-Симић и Александра Хорват (ур.). *Слободан приступ информацијама у служби културног развитка: зборник радова*. Загреб: Хрватско књижничарско друштво, 2002 [7. 12. 2016]
- Велш, Волфганг. „Транскултуралност: форма данашњих култура која се мења“. *Култура: часопис за теорију и социологију културе и културну политику*, 102 (2001): 70–89 [1. 3.2018]

Jasmina Bajo

**TRANSCULTURATION AND PUBLIC LIBRARIES
– PROJECT *DUBROVNIK I KOTOR* –
*CITIES AND BOOKS***

Summary

This paper presents the project *Dubrovnik i Kotor – Gradovi i knjige* as an example of transcultural cooperation between public libraries from Dubrovnik (Croatia) and Kotor (Montenegro).

Contemporary library, as the widest and the most democratic public institution, significantly contributes to the improvement of the quality of life of the local community. Giving the fact that local communities, nowadays, are characterized by exceptional cultural diversity, development of many different cultural relations is one of the main tasks of the public libraries. Transculturation, in that regard, is not understood as ideology but as a product and demand of the modern time. Wolfgang Welsch says that we are all cultural hybrids and that transculturation is a form of culture which reflects the most contemporary image of the world, because "Cultures de facto no longer have the insinuated form of homogeneity and separateness. Cultural conditions today are largely characterized by mixes and permeations."

Cultural Centre *Nikola Đurković - Public Library Kotor* and Dubrovnik Libraries (with partners NGO Prostory and *Matrix Croatica, Department in Dubrovnik*) during 2010. realized joint project *Dubrovnik and Kotor- Cities and Books* funded by European Union from the funds for (IPA) / Cross-Border Programme Croatia-Montenegro under the Instrument for Pre-Accession Assistance (IPA) Component II, allocations for 2007 and 2008.

Through the activities on implementation of the joint project "Dubrovnik and Kotor - Cities and Books", Cultural Centre "Nikola Đurković" – Public Library, Kotor, Montenegro, Dubrovnik Libraries, Dubrovnik, Croatia and NGO partners: Prostory, Podgorica, Montenegro and Matrix Croatica, Department in Dubrovnik, Croatia, established regular exchange of information on library funds through personal contacts, education, promotions and meetings of librarians, professionals, writers, publishers, art students, theoreticians of art and literature, enabled exchange of experience and knowledge, access to cultural, scientific and literary heritage and contemporary works which are kept and created in Dubrovnik and Croatia, in Kotor and Montenegro.

Such type of cooperation between the partners on both states exactly results in raising awareness of citizens on importance of cooperation between employees from

both countries on culture and its practitioners in the other country. The final goal of this cooperation is expanding the area of work and creating a kind of cultural space which will be a joint one in a particular domain. The project represents a model of successful transcultural cooperation for professionals and citizens in cross border area.

Key words: Transculturation, public libraries, cultural diversity, project, Dubrovnik, Kotor